

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 54

van **SOFIE MERTENS**

datum: 16 oktober 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Gemeentewegen - Bermbeheer

Goed bermbeheer is noodzakelijk voor de instandhouding van fauna en flora. Bermen hebben namelijk een belangrijke landschappelijke en ecologische waarde. Ze zijn een natuurlijke habitat voor heel wat dieren en insecten.

Het Bermbesluit bepaalt dat bermen gemaaid mogen worden vanaf 15 juni en eventueel een tweede keer vanaf 15 september. Het bermmaaisel moet steeds opgeraapt en afgevoerd worden binnen de 10 dagen. Om veiligheidsredenen mag de rand van de weg vroeger gemaaid worden. Overheden beheren de bermen zo veel mogelijk volgens de principes van het ecologisch bermbeheer. Dit houdt in dat het beheer wordt afgestemd op de mogelijkheden van de aanwezige soorten.

Veel bermen in Vlaanderen zijn gebaat bij een maaibeurt vroeger dan 15 juni om de bodem te verarmen en zo de biodiversiteit te verhogen. Na een inventarisatie op het terrein wordt bepaald wat het ideale moment is om te maaien, zodat belangrijke soorten meer kansen krijgen. Dat kan verschillen van berm tot berm. Om vroeger te mogen maaien, moet een afwijking op het Bermbesluit worden verkregen. Dat kan door middel van de opmaak van bermbeheerplannen.

De bermen langs de openbare gemeentewegen vallen onder het beheer van de gemeente.

1. Hoeveel Vlaamse gemeenten hebben op 1 oktober 2023 een bermbeheerplan? Graag een overzicht per provincie en per gemeente.
 2. Wanneer werden die bermbeheerplannen door de gemeente opgemaakt? Graag een overzicht per jaar, per provincie, per gemeente en met de datum van goedkeuring door het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB).
 3. Wat is de motivatie van de verschillende gemeenten om een bermbeheerplan op te stellen?
 4. Welke redenen halen de lokale besturen aan om af te wijken van de vooropgestelde maaidata?
 5. Hoe wil de minister de gemeenten die nog geen bermbeheerplan hebben, motiveren om een bermbeheerplan op te maken?
 6. Welke impact heeft de klimaatverandering op de vegetatie in bermen? Vereisen de warmere temperaturen en gewijzigd klimaat andere maaidata?
 7. Hoe evalueert de minister het bermbeheer langs gemeentewegen?
-

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Zuhair Demir (54), Lydia Peeters (102)

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 54 van 16 oktober 2023

van **SOFIE MERTENS**

1. Voor een bermbeheerplan op zich is er geen wettelijke basis. Een bermbeheerplan is een aanvraag om af te wijken van het Bermbesluit. Het Bermbesluit is dus standaard van toepassing op bermen gelegen langs wegen, waterlopen en spoorwegen voor zover zij beheerd worden door publiekrechtelijke rechtspersonen en voor zover de bermen gelegen zijn in de landelijke ruimte, met uitsluiting van de gesloten bebouwing, en het een kruidachtige vegetatie betreft.

Om na te gaan hoeveel gemeenten beschikken over een afwijking van het Bermbesluit die nog geldig is, is opzoekingswerk nodig dat niet mogelijk is binnen de behandelingsperiode voor deze vraag.

2. In de periode van 1 januari 2018 tot 1 oktober 2023 werden door gemeentebesturen 44 afwijkingen van het Bermbesluit aangevraagd. Deze werden aangevraagd voor het volledige grondgebied van de gemeente of voor een specifieke zone. In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven voor de periode 2018 tot 2023 per provincie.

	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	Antwerpen	Limburg
2018	-	2	2	-	1
2019	-	2	3	-	2
2020	-	2	2	3	1
2021	1	3	5	-	-
2022	-	2	5	-	-
2023	1	4	3	-	-

3. De motivatie van de verschillende gemeenten om een afwijking van het Bermbesluit aan te vragen is niet gekend.
4. De afwijkingen op de vastgestelde maaidata dienen steeds een ecologische motivering te bevatten; waarom de betreffende bermen een gewijzigde eerste en/of tweede maaibeurt zouden moeten krijgen. Dit kan zowel het vervroegen of verlaten zijn van de data ten opzichte van de data voorzien in het Bermbesluit. In principe moeten de bermen die gemaaid worden volgens de vastgelegde maaidata dus niet opgenomen worden in het bermbeheerplan omdat er geen sprake is van een afwijking.

Globaal kan gesteld worden dat bij soortenarme en productieve bermvegetaties maaien na 15 juni te laat is om bloemrijke graslandvegetaties te ontwikkelen. Wanneer een bloemrijke graslandvegetatie voorkomt op een berm is maaien rond 15 juni ecologisch niet wenselijk vermits net dan verschillende soorten bloeien.

Voor het (vervroegd) maaien van veiligheidsstroken langs wegranden in functie van het vrijhouden van verkeers- en signalisatieborden is geen afwijking noodzakelijk.

5. Zie antwoord op vragen 1 en 4. Indien er geen afwijking is goedgekeurd, blijven de bepalingen en dus ook de maaidata van het Bermbesluit van toepassing.

De opmaak van afwijkingen op het Bermbesluit is dus niet de essentie, maar wel het correct toepassen van alle bepalingen van het Bermbesluit, zowel wat betreft de maaidata en de verplichting tot het afvoeren van het maaisel.

6. In het kader van het Vlaams actieplan voor wilde bestuivers werd aan het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) een adviesvraag gesteld over de aanpassing van het Bermbesluit in functie van wilde bestuivers. Dit advies werd in 2023 gepubliceerd. Hierin wordt gesteld dat als gevolg van klimaatverandering de vegetatie gedurende een langere periode groeien. Indien er geen kennis is van de actuele bermvegetatie en het natuurdoel wordt gesuggereerd om de maaidata te verlaten naar begin juli en half oktober. Mijn diensten bekijken hoe het advies kan worden omgezet in de regelgeving.
7. Bij een individuele aanvraag tot afwijking van het Bermbesluit is vaak een specifieke evaluatie voorzien. Er is momenteel echter geen evaluatie van de standaardbepalingen van het Bermbesluit.